

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1358

Vragen van het lid **Jan Vos** (PvdA) en **Van Tongeren** (GroenLinks) aan de Minister van Economische Zaken over *de besteding van miljarden aan biomassa bijstook in kolencentrales* (ingezonden 11 januari 2016).

Antwoord van Minister **Kamp** (Economische Zaken) (ontvangen 2 februari 2016).

Vraag 1

Bent u op de hoogte van de berichtgeving over de inefficiënte verbranding van miljarden belastinggeld voor biomassa bijstook in kolencentrales?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Klopt het bedrag van drie à vier miljard euro dat in acht jaar besteed gaat worden en is het waar dat biomassa bijstook nu duurder is dan «Wind op Land» en «Wind op Zee»? Zo ja, waarom kiest u dan niet voor de meest kostenefficiënte manier om duurzame energie op te wekken?

Antwoord 2

De totale geraamde subsidiekosten voor bij- en meestook van duurzame biomassa komen naar verwachting uit op circa 3 miljard euro over een periode van 8 jaar. Deze raming heb ik eerder met uw Kamer gedeeld (Aanhangsel van de Handelingen II 2014/15, nr. 2215) op basis van de basisbedragen zoals deze voor de SDE+ in 2015 golden. In 2016 zijn de basisbedragen voor bij- en meestook in de SDE+ iets lager dan in 2015, maar zijn de verwachte correctiebedragen (energieprijzen) eveneens lager. Per saldo verwacht ik dat de totale uit te betalen subsidie voor bij- en meestook vergelijkbaar zal zijn met de eerder genoemde raming.

Het is niet correct dat bij- en meestook minder kostenefficiënt is dan zowel windenergie op land als windenergie op zee. Voor windenergie op land gelden inderdaad lagere basisbedragen dan voor bij- en meestook, maar de maximale tenderbedragen voor de eerste twee tenders windenergie op zee zijn hoger dan de basisbedragen voor bij- en meestook.

¹ <http://www.ftm.nl/exclusive/de-inefficiënte-verbranding-van-miljarden-belastinggeld>

Vraag 3

Klopt het dat hiermee een bijdrage van ca. 1,2% duurzame energie gerealiseerd gaat worden?

Antwoord 3

Ja, op basis van de NEV 2015 komt de productie van 25 PJ aan hernieuwbare energie overeen met ongeveer 1,2% hernieuwbare energie in 2020. Bij- en meestook van duurzame biomassa levert zodoende een cruciale bijdrage aan het realiseren van de doelstellingen uit het Energieakkoord.

Vraag 4, 5 en 6

Is het waar dat na afloop van deze acht jaar er geen blijvende duurzame infrastructuur is opgebouwd?

Is het waar dat na deze acht jaar er geen blijvende bijdrage is geleverd aan duurzame innovatie en werkgelegenheid?

Is het waar dat zodra de subsidie stopt, ook de bijstook stopt? Is het waar dat met alternatieven zoals wind-, zonne-, en watergetijde industrie wel een blijvende bijdrage geleverd kan worden aan een duurzame energie-infrastructuur?

Antwoord 4, 5 en 6

Energiebedrijven zullen waarschijnlijk stoppen met bij- en meestook wanneer de subsidie hiervoor afloopt, omdat het zonder subsidie niet rendabel is. Dit geldt niet alleen voor bij- en meestook, maar voor de meeste categorieën in de SDE+.

Het beschikbaar stellen van subsidie voor bij- en meestook levert op verschillende manieren een structurele bijdrage aan versterking van de economie en de energietransitie. Zo moeten energiebedrijven investeringen doen om bij- en meestook mogelijk te maken in hun centrales. Dat betekent dat deze centrales structureel in staat zijn om biomassa bij te stoken, waarmee de CO₂-uitstoot van deze centrales beperkt kan worden. De ervaring die opgedaan wordt met bij- en meestook levert kansen op voor procesoptimalisatie en innovatie en biedt aanknopingspunten voor de ontwikkeling van biomassacentrales.

Bovendien kan bij- en meestook van biomassa de ontwikkeling van de biobased economie versnellen, bijvoorbeeld door de ontwikkeling van een cluster van bedrijven in de Rotterdamse haven die in de biobased economie actief zijn. Nederland heeft een goede uitgangspositie voor biobased activiteiten dankzij onze strategische ligging met goede zeehavens, sterke agro-, chemie- en energiesectoren en hoogwaardige kennisinstellingen. Dit effect wordt versterkt doordat de vraag naar biomassa in Noordwest-Europa naar verwachting zal toenemen. Clustering van bedrijven kan verder bijdragen aan innovatie doordat het gecascadeerd en hoogwaardig gebruik van biomassa in de chemie eenvoudiger wordt, waarbij de reststof lignine kan worden bijgestookt in kolencentrales. De combinatie van bioenergie en bioraffinage levert synergievoordelen op, wat de aantrekkelijkheid van Nederland als vestigingslocatie voor innovatieve bedrijven verbetert. Tot slot zijn als gevolg van het besluit om bij- en meestook van duurzame biomassa mogelijk te maken de afgelopen jaren strikte duurzaamheidscriteria uitgewerkt door de energiebedrijven en natuur- en milieuorganisaties die moeten waarborgen dat de biomassa die wordt gebruikt voor hernieuwbare energieproductie daadwerkelijk duurzaam is. Bij- en meestook kan zodoende een belangrijke rol spelen in het op gang brengen van de handel in en certificering van duurzame biomassa. Die duurzaamheidscriteria gelden voor bij- en meestook, maar ook voor het gebruik van biomassa in de industrie (industriële stoom).

Vraag 7 en 8

Overweegt u om de drie à vier miljard euro niet te besteden aan biomassa bijstook in kolencentrales?

Kunt u overwegen om de drie à vier miljard euro te investeren in alternatieven, zoals extra wind op zee, biogasketels in de industrie, extra geothermie in de glastuinbouw, zonnepanelen en zonneboilers, en grootschalige zonnepanelen?

Antwoord 7 en 8

In het Energieakkoord heb ik met 46 andere partijen afspraken gemaakt over het behalen van 14% hernieuwbare energie in 2020 en 16% hernieuwbare energie in 2023, waar bij- en meestook van duurzame biomassa een belangrijk onderdeel van is. Aan deze afspraken wil ik niet tornen, omdat ik daarmee het gehele Energieakkoord in gevaar breng.

Ik zie in Nederland geen alternatief waarmee in 2020 25 PJ hernieuwbare energie kan worden geproduceerd. Het realiseren van extra capaciteit wind op land voor 2020 is niet mogelijk. Ook is het realiseren van extra capaciteit wind op zee voor 2020 niet realistisch gegeven de bestaande ambitieuze opgave. Met alternatieven zoals biogasketels, geothermie, zonnepanelen, zonneboilers en grootschalige zonnepanelen wordt volgens de NEV 2015 in 2020 ongeveer 41 PJ aan hernieuwbare energie gerealiseerd. Het is niet realistisch dat met deze technologieën in 2020 nog 25 PJ extra hernieuwbare energie wordt gerealiseerd. Zoals uit de NEV 2015 blijkt is het beschikbare subsidiebudget geen knelpunt voor de realisatie van projecten met deze technologieën, maar zal eerder het beschikbare potentieel aan projecten een knelpunt vormen.

Vraag 9

Wanneer verwacht u uitsluitel te kunnen geven over de wijze waarop, op de meest kostenefficiënte wijze, door het kabinet invulling zal worden gegeven aan de Urgenda-uitspraak van de rechter?

Antwoord 9

Zoals aangegeven in de Kamerbrief over het vonnis in de Urgenda-zaak (Kamerstuk 32 813, nr. 103) zal het kabinet in de eerste helft van 2016 met een kabinetsreactie komen op het Interdepartementaal Beleidsonderzoek «Kostenefficiëntie CO₂-reductie maatregelen» (IBO CO₂). Het IBO CO₂ zal bouwstenen aandragen voor aanvullende maatregelen om het vonnis in de Urgenda-zaak uit te voeren.

Vraag 10

Kunt u aangeven wat de maatschappelijke kosten en baten zijn en de kosten per huishouden en voor het midden- en kleinbedrijf per jaar van twee alternatieve beleidspakketten om de 25% CO₂-doelstelling te halen in 2020? Kunt u daarbij overwegen dat beleidsoptie een bestaat uit de sluiting van de laatste vijf kolencentrales en beleidsoptie twee uit een pakket maatregelen, dat ook met zekerheid in 2020 de doelstelling haalt (bijvoorbeeld mix van verkeersmaatregelen, CO₂-opvang en opslag, e-besparing, etc.)?

Antwoord 10

Op dit moment is het niet mogelijk om voor de genoemde beleidspakketten de maatschappelijke kosten en de kosten per huishouden en voor het MKB aan te geven. Het IBO CO₂ zal een belangrijke bouwsteen zijn om hier meer inzicht in te verschaffen. Ik sluit daarbij niet uit dat naast het IBO CO₂ nog aanvullend onderzoek nodig zal zijn om tot besluitvorming te komen over de invulling van het Urgenda-vonniss.

Vraag 11

Hoe verhouden deze maatregelen zich tot de mogelijke «lock-in» waarvan sprake is in de berichtgeving, bent u met ons van mening dat de overheid zichzelf financieel in de vingers snijdt door nu voor 8 jaar verplichtingen aan te gaan zonder dat duidelijk is hoe we de uitspraak van de rechter kunnen honoreren?

Antwoord 11

Bij de afweging welke maatregelen ingezet kunnen worden om invulling te geven aan de Urgenda-uitspraak zal een belangrijke factor zijn of de maatregelen ook op de lange termijn een positieve bijdrage leveren aan de energietransitie. Ik deel de mening niet dat het aangaan van verplichtingen voor bij- en meestook vanuit deze optiek nadelig is voor de overheid.

Vraag 12

Is het waar dat er sinds het energieakkoord in 2013 twee grote nieuwe ontwikkelingen zijn die een heroverweging van bijstook van 25 PetaJoule tijdens de evaluatie van het EnergieAkkoord in 2016 rechtvaardigen, namelijk 1) de opgave om 25% CO₂ te reduceren in 2020 in Nederland tegen de laagste kosten; 2) feit dat bijstook tot de duurste vormen van duurzame energie behoort, in plaats van de goedkoopste zoals destijds werd aangenomen? Deelt u de mening dat een heroverweging mogelijk is met betrekking tot de 25 PetaJoule biomassabijstook tijdens de evaluatie?

Antwoord 12

Een heroverweging van de afspraken uit het Energieakkoord over bij- en meestook kan alleen aan de orde zijn als er een realistisch alternatief is om tegen vergelijkbare of lagere kosten 25 PJ hernieuwbare energie op te wekken in 2020. Zoals ik in mijn antwoord op vragen 7 en 8 heb aangegeven is een dergelijk alternatief er op dit moment niet.